

Den kroatiske republik Herceg-Bosna.

Var der retfærdighed til, skulle også Kroatien pålægges en grad af sanktioner, men i stedet bliver Kroatien belønnet og kan importere olie til både civil og militær brug.

Alle serbere føler det dybt uretfærdigt, at de alene skal straffes, medens Kroatien går fri, og følelsen af vrede vokser mod de belønnede og mod FN.

Dertil har sanktionerne helt forfæjlet deres mål, at fordrive Milosevic-regimet. Forskelsbehandlingen af Serbien er tydelig for alle serbere, og den udløser ikke anger, men vrede og sammenhold. Sanktionerne har svejset den serbiske befolkning i alle landsdele endnu mere sammen og skabt opslutning om Milosevic.

Næste dumhed indtræffer, da Bill Clinton i marts 1994 får opstillet den såkaldte Washington-aftale, der er et egenmægtigt amerikansk tiltag (til gavn for Clintons indenrigspolitik) og uden om FN. Aftalen går ud på, at Vance-Owens-planens kroatiske og muslimske enklaver i Bosnien skal sluttes sammen i en føderation, og at denne føderation senere skal tilsluttes Kroatien. USA stiller sig her på Kroatiens side med det resultat, at Bosnien vil være delt.

Meningen er at forsonse kroaterne og muslimerne, som i Hercegovina har været i blodige kampe med hinanden, især om byen Mostar, som begge parter vil have som hovedby. (Politiken har aldrig viet Mostar nær samme interesse som Sarajevo, selv om Mostar er mere ødelagt, og heller aldrig fortalt, at det var kroaterne, der ødelagde den gamle tyrkiske bro). Washington-aftalen skabte igen vrede hos serberne, som blev holdt udenfor, og nu krævede de en tilsvarende ret for deres enklavers tilslutning til Serbien.

Igen så man: gulerod til kroaterne, pisk til serberne - øget spænding.

Næste tilbageslag kom i maj i år. Alt var ellers forholdsvis roligt, og i Kroatien var der opnået en aftale med Knin-serberne om åbning af hovedve-

jen Zagreb-Beograd. Da var det, at den kroatiske hær i en lynaktion løb den serbiske enklave Vest-slavonien i Kroatien over ende. Enklaven var ikke en erklæret sikker zone, men var overvåget af FN-soldater, som måtte se til, mens den serbiske befolkning flygtede. Angrebet skabte stor vrede hos alle serbere, især dem i Bosnien, som i forvejen var ophidsede. Angrebet og nederlaget måtte hævnes. Tankegangen er, at når kroaterne forjager serbere fra en FN-overvåget enklave, så skal det gengældes over for den kroatisk-muslimske fjende et andet sted. Igen hævn på hævn, denne gang Srebrenica. En nyeskaleret situation er opstået, den alvorligste i hele jugokrigen.

HVAD SKAL man så gøre, når det der så ud til en nedtrapning på tre måneder er blevet til en optrapning? I Israel er man meget ængstelig for enhver optrapning.

Hvis man skal følge Politikens anvisning, så skal eskaleringen have en tand til med en ny gengældelse, denne gang udefra. Man må alvorligt bede Politikens militante redaktører om at repetere deres historie om optakten til Første Verdenskrig. Den nuværende spændingstilstand ligner i uhyggelig grad situationen i 1914.

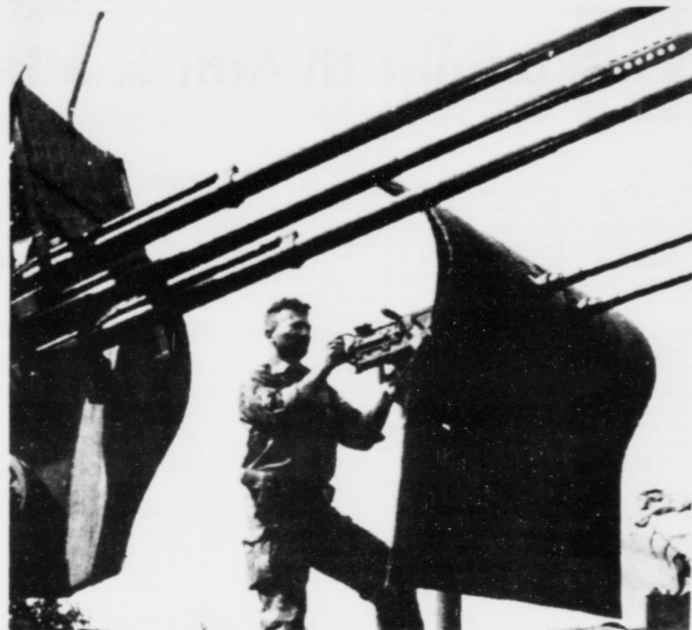
Eller man kunne i stedet indse, at årsagen til katastrofen er de fejl og dumheder, der er begået under hele krisens forløb. Skal man absolut besvare en dumhed med en ny dumhed?

Det rationelle svar må være, at man retter og fjerner de fejl og dumheder, der er sket, og som er nævnt i det foregående.

Vi må begynde helt forfra, lige fra anerkendelsen. Det der må gøres er at gennemføre den deling af boet, som aldrig blev foretaget. Hele det eks-jugoslaviske landområde må inddrages i delingen.

Tingene er filtret grundigt ind i hinanden gennem historien og i religion og nationalitet på tværs af nugældende grænser.

Sanktionerne mod Serbien må opheves, så landet kan være en ligebe-



rettiget forhandlingspartner.

Og Washington-aftalen må opheves, så Bosnien-Hercegovina kan forblive samlet.

Mindretallene må have selvstændighed eller selvstyre. Det gælder Vojvodina og Kosova i Serbien, og det gælder Knin-området og Istrien i Kroatien.

Bosnien er det sværeste. Hvis serberne skal opgive deres Srpska Republika, må også kroaterne opgive Herceg-Bosna som selvstændig del. Kontaktgruppens plan om en kantonisering i forholdet 51:49 kan være et udgangspunkt med det mål, at alle tre folk kan indgå i et multinationalt Bosnien.

Grænserne må reguleres de steder, hvor de er urimelige og upraktiske. De kan ikke være hellige, da de kun var administrative afgrænsninger, såvel under Jugoslavien som under Østrig.

Først og fremmest må Bosnien have en tilstrækkelig kyststrækning og en havneby af Kroatien, som sidder på hele kysten.

Opgaven er vanskelig, og vil kræve lang tid til de mange enkeltheder. Det ved vi fra Israel. Og i eks-Jugoslavien er tingene endnu mere komplicerede. Men selve proklamationen af helt nye forhandlinger vil lægge en dæmper på den anspændte tilstand.

De militante hos Politiken siger, at man ikke skal forhandle med forbrydere og terrorister.

Men i Israel forhandler den tidligere general, Rabin, erobreren af Vestbredden, med den tidligere terrorist, Arafat. De er begge de faktiske eksponenter for deres folk, enten man kan lide dem eller ej. På samme måde i de eks-jugoslaviske lande. Forhandlingerne og bodelingen skal forestås af FN og EF, NATO har ikke noget at gøre her.

FOR POLITIKEN burde sagen være klar: Brug forhandlingsmetoden. Krig og militær har vist sig kun at gøre ondt værre.

Der er ikke brug for at poste flere våben ind i Bosnien. Og Politiken har da heller aldrig foreslået at løse Israel-konflikten ved at øruste palæstinen-

serne, så de kunne blive israelerne jævnbyrdige.

Det er den rene skizofreni, at agitere for forhandlingsmetode i Israel, men for krigsmetode i eks-Jugoslavien. Konflikten er jo begge steder af samme nationalt-religiøse art.

Israel-løsningen kan tjene som model: Gradvise forhandlinger, først om Gaza og Jeriko, derefter om Vestbredden og Golan.

Metoden ligger lige for, og er lige til at kopiere i eks-Jugoslavien. Alle vores erfaringer fra Vietnam, Israel, Libanon, Cypern, Somalia og Nordirland har vist, at militære løsninger ikke duer.

Politiken må komme tilbage på sporet. Formlen er forhandling, forfra med nye forhandlinger.

